

להסתיר זאת ממנה. ולכן נראה שהטוב ביותר הוא, אם אפשר לצרף את הרב לדיינים המתירים, מבלי שהאשה תדע, ושני האחרים יסמכו עליו. אך אם אין

ברירה שהבעל יהיה שליח אשתו לבקש בשמה התרה. צריך לצרף עמו עוד שלושה דיינים ובהרכב של ארבעה יתירו את הנדר.

סימן עד

איש ואשה מי קודם?

ראשי פרקים

שאלה

א. שייכות האשה במצות לימוד תורה

ב. מעלת האיש משום חיובו במצוות יתרות

ג. האם האיש מקודש יותר מהאשה?

ד. תורתה של האשה מול קדושת האיש

מסקנה

* * *

שאלה

המשנה במסכת הוריות (יג, א) נקטה באופן סתמי:

האיש קודם לאשה להזיות ולהשב אבדה.

משום שכלל, חשיבותו של האיש רבה יותר מחשיבותה של האשה. ונשאלת השאלה: מה הדין כשהאשה הנידונית יודעת תורה ומקיימת מצוות, ומולה עומד איש בור ועם הארץ. האם גם אז נכון לקבוע שהאיש קודם לאשה ואין לערער על כך, או שהיא קודמת משום שכל מקרה צריך להשקל לגופו?

א. שייכות האשה במצות לימוד תורה

לכאורה, חשיבותו היתרה של האיש נובעת מכך שהוא מצווה בלימוד תורה, ולא האשה. ואמנם אשה פטורה מלימוד תורה כפי שדרשו חכמים "ולמדתם אותם את בניכם – ולא את בנותיכם" (קידושין כט, ב), אולם אם היא לומדת תורה בבחירתה

ודאי יש לה זכות, כמבואר בסוטה (כא, א). ואמנם זכות התורה המוזכרת שם אינה נוגעת לעצם הלימוד שלה, אלא בזה שהיא ממתינה לבעלה ומוליכה את ילדיה לבית הספר, ומסייעת בזה ללימוד התורה שלהם. אך הדברים קל וחומר, ומה סוטה זו שרק מסייעת ללימוד תורה של אחרים יש לה זכות, אשה שעוסקת בעצמה בתורה לא כל שכן. ואין לומר שמכיון שאסור לה ללמוד תורה בעצמה אין לה זכות בלימוד זה, כי בסוגיא שם משמע שלפחות לדעת חלק מן התנאים יש לה שכר על הלימוד עצמו. ויש לעיין בדברי הרמב"ם (הל' תלמוד תורה פ"א ה"ג), וז"ל:

אשה שלמדה תורה יש לה שכר אבל אינו כשכר האיש, מפני שלא נצטרית, וכל העושה דבר שאינו מצווה עליו לעשותו אין שכרו כשכר המצווה שעשה אלא פחות ממנו. ואע"פ שיש לה שכר צו חכמים שלא ילמד אדם את בתו תורה, מפני שרוב הנשים אין דעתם מכוונת

שמתוך הבנתה ביתר מגדרה היא קונה ערמימות מעט, ואין שכלה מספיק להבנה הראויה, והיא סבורה שהשיגה ומקשקשת כפעמון להראות את חכמתה לכל.

וגם לדבריו "ל שאם היא אינה רואה את עצמה חריגה ואינה מנצלת את התורה להראות חכמתה לכל או לראות בידע כוח לנגח וקרדום לחפור בו, אין בלימודה שם איסור אדרבה יש בו מצוה.

אך במקום שהאיש אינו לומד תורה והיא כן לומדת, בודאי שדרגתה גבוהה משלו.

ב. מעלת האיש משום חיובו במצוות יתרות

וצ"ע אם יש לאיש חשיבות יתרה על האשה משום שהוא מחוייב במצוות רבות יותר ממנה, שהרי היא פטורה ממצוות עשה שהזמן גרמן, ולכן יש לומר שהוא מקודש יותר ממנה (עיי' באר שבע). אולם במקום שהיא מקיימת בפועל מצוות יותר ממנו – האם גם אז הוא מקודש יותר ממנה?

ולכאורה יש להוכיח מן המשנה הבאה (שם): "כהן קודם ללווי", והיינו משום שהוא מקודש מישראל ואנו מצווים לכבדו ולנהוג בו קדושה יתרה שנאמר "וקדשתו". וקדושתו היתרה נובעת משום שרק הוא כשר לעבודה במקדש ולשאת את כפיו. אך גם אם אינו עובד במקדש בפועל במקדש כגון שהוא בעל מוס, או בימינו שלא זכינו לראות כהן בעבודתו, אנו מצווים לנהוג בו קדושה ולהקדימו לכל דבר שבקדושה, אפילו אם אינו נושא את כפיו. וזאת משום שהוא קדוש בעצם יותר מלוי וישראל. ולכאורה הוא הדין שגם איש קדוש בעצם יותר מהאשה.

להתלמד אלא הן מוציאות דברי תורה לדברי הבאי לפי עניות דעתן. אמרו חכמים "כל המלמד את בתו תורה כאילו למדה תפלות". במה דברים אמורים בתורה שבעל פה, אבל תורה שבכתב לא ילמד אותה לכתחלה, ואם למדה אינו כמלמדה תפלות.

ולענייננו נוכל ללמוד מכאן ארבעה דברים:

א. מותר לאשה ללמוד תורה שבכתב לכתחילה, ולכן אם היא ידענית בתורה שבכתב יותר מהאיש היא קודמת לו.

ב. יש לאשה שכר על הלימוד, ומשמע גם על לימוד תורה שבע"פ.

ג. האיסור ללמוד תורה שבע"פ אינו מוטל עליה אלא על אביה. ואע"פ שאסור לאביה ללמדה, אולם לה עצמה ודאי מותר ללמוד.

ד. האיסור ללמד את האשה תורה אינו איסור עצמי אלא נובע מחששות שהתעוררו בימי חז"ל. כל כולו של איסור זה נובע רק בגלל החשש שמא היא תוציא את דברי התורה לדברי הבאי, לפי עניות דעתה. אולם אם דעתה אינה ענייה ואין חשש שתוציא את התורה לדברי הבאי, ורואים שהיא לומדת תורה לשמה והלימוד משפיע עליה לטובה, אין בלימוד שום סרך עבירה אלא אדרבה מצוה יש בו. ואמנם מצוות פחותה בערכה ממצוות האיש, משום שהוא מצווה בעצם בעוד שהיא אינה מצווה בעצם, אלא שהלימוד מוסיף לה אהבת תורה ויראת שמים וזוהי מצוותה.

ודברי המאירי (סוטה יט, ב ד"ה מכאן) משלימים היטב את דברי הרמב"ם, וז"ל:

המשחה, אפילו אם קיבל את כהונתו בירושה. ולעומתו, מלך אינו נמשח בעצמו כל עוד הוא ממשיך את שושלת המלוכה של בית אבותיו שנמשחה בראשיתה, אלא במקום שהתעוררה מחלוקת על מלכותו.

ואף על פי שכהן גדול מקודש יותר, עם כל זה מלך קודם, ועל כרחך משום שישראל זקוקים למלך יותר מאשר לכה"ג. הכה"ג נחוץ למקדש אולם מלך נחוץ לעם כולו, ואלמלא מוראה של מלכות איש את רעהו חיים בלעו. ומשמע שסדר העדיפויות אינו מותנה בהכרח בקדושה.

ובנד"ד היה מקום לומר שגם אם נקבל את הסברה שהאיש מקודש יותר מן האשה כיון שהוא מחוייב במצוות יותר ממנה, אם היא מקיימת בפועל מצוות יותר ממנו היא קודמת. משום שסדר העדיפויות ראוי להקבע על פי התרומה הרוחנית של כל אחד מהם, ותרומתה הרוחנית של אשה שאינה מצווה ועושה עולה לאין שיעור על תרומתו של איש שמצווה ואינו עושה.

מיהו, עדיין יש לחלק בין המקרים. הקדמת המלך לכהן הגדול היא משום שהציבור זקוק לו יותר מאשר לכה"ג, וחשיבותו גדולה משום כך אע"פ שקדושתו פחותה. אולם אשה פרטית המדקדקת בקיום המצוות ומהדרת בהן אולי אין הציבור זקוק לה, ומנ"ל שהיא עדיפה על האיש. וצ"ע.

ג. האם האיש מקודש יותר מהאשה?

לעיל הזכרנו את סברת האחרונים שהאיש מקודש יותר מהאשה משום שהוא מחוייב במצוות יתרות. והנחה זו צריכה עיון. מצינו הבדל כמותי בין מצוות האיש למצוות האשה, אולם מנין לנו שהבדל הזה גורר אחריו גם הבדל איכותי, שהאיש

אך מאידך, נראה להוכיח מהמשך המשנה לאידך גיסא. משום שהמשנה מסייגת:

אימתי בזמן שכולן שוין, אבל אם היה ממזר תלמיד חכם וכהן גדול עם הארץ – ממזר תלמיד חכם קודם לכהן גדול עם הארץ.

למרות שכהן גדול בודאי מקודש יותר ממזר תלמיד חכם, עם כל זה האחרון קודם לראשון. ואדרבה, מכאן יש ללמוד שחשיבות האדם אינה נקבעת על פי הצד הסגולי בלבד שטבוע בו בכח, אלא בעיקר על פי מה שהשיג בפועל בעמלו המעשי. וידועה דרשתו של ר' מאיר (סנהדרין נט, א) על הפסוק "אשר יעשה אותם האדם וחי בהם":

כהנים לויים וישראלים לא נאמר אלא האדם, הא למדת שאפילו נכרי ועוסק בתורה גדול יותר מכהן גדול.

ובלבד שיש לו שייכות לתורה ולמצוות שהוא עוסק בהם, כפי שמוכח בסוגיא שם. ואם בנכרי כן, אשה על אחת כמה וכמה. מיהו, יש לדחות לכאורה ראייה זאת משום שהמדובר שם דווקא בחכם גדול שאין כיוצא בו. כמבואר שם בגמרא שחכם זה עדיף ממלך משום ש"אין לנו כיוצא בו", ומשמע שמדובר בתלמיד חכם יחיד ומיוחד שבני דורו זקוקים לו. והא גופא קמ"ל, שיש לו חשיבות מיוחדת משום שאנו זקוקים לתורתו, אע"פ שקדושתו פחותה מקדושת הכהן הגדול.

ומצאנו במשנה דוגמא נוספת להעדפה על פי סברא זו, והיא: "מלך קודם לכהן גדול". והטעם להעדיף את המלך אינו משום שהוא מקודש יותר מן הכהן הגדול. אדרבה, כהן גדול מקודש יותר. והראיה, שהרי כהן גדול נמשח בעצמו בשמן

על כל פנים, לשיטת ר"ת אשה אינה מופקעת בעצם ממצוות עשה שהז"ג. היא רק רשאית שלא לקיימן, אך כשהיא מקיימת אותן יש לה שכר על כך, ויכולה לומר "וציונו". ולשיטתו, אי אפשר לומר שאשה מקודשת פחות מן האיש, מאחר שהיא שייכת לכל המצוות, גם לאלו שהיא פטורה מהן. נמצא, שההבדל בינה לבין האיש אינו הבדל מהותי אלא רק כמותי, מצד מנין המצוות שהיא חייבת לקיים בפועל. וממילא, אם היא מקיימת בפועל יותר מצוות מן האיש היא מתקדשת על ידן יותר ממנו.

ולעומת זאת, לדעת הרמב"ם (הל' ציצית פ"ג ה"ט) האשה אינה יכולה לברך על מצוות אלו, משום שהיא אינה יכולה להמשיך על עצמה את החיוב. ולשיטתו, יתכן לומר שהאשה מופקעת בעצם מקיום המצוות שהזמן גרמן, ובעל כרחך היא מקודשת פחות מהאיש.

אך מסתבר שגם הרמב"ם מודה שאשה אינה מופקעת לגמרי ממצוות אלו. אמנם לדעתו היא אינה יכולה לברך "וציונו" משום שהיא אינה מצווה, אך גם לשיטתו מותר לה לקיים את המצוות שהז"ג והיא אינה עוברת על "בל תוסיף", למרות שהיא מתכוונת לקיים מצוה נוספת שאינה חייבת בה. ועל כרחך משום שגם לדעתו היא אינה מופקעת בעצם מקיום מצוות שהז"ג אלא שאינה חייבת לקיימן, וכמו שכתב הריטב"א. אך כשהיא מקיימת אותן יש בכך מצוה ויש לה שכר על כך ורק לברך "וציונו" אינה יכולה שהרי אינה מצווה.

ועיין באגרות משה (או"ח ח"ד סי' מט) שנזקק לשאלה זו, ונקט כדברינו שמדרגת הקדושה של האשה אינה שונה מהותית

מקודש יותר? הרי כל אחד מקיים מה שהוא חייב ואחד המרבה ואחד הממעט ובלבד שיכוון לבו לשם שמים.

ולדוגמא, הרמב"ם (הל' מילה פ"ב ה"א) פסק שאשה כשרה למול אע"פ שהיא עצמה פטורה ממצוה זו, ופטורה גם מן המצוה למול את בנה. והטעם לכך משום ש"אשה כמאן דמהילא דמיא" (ע"ז כז, א). דהיינו שהיא אינה מופקעת בעצם ממצוה זו אלא ארי הוא דרביעא עלה. כלומר, אע"פ שהיא אינה בת מילה ואפילו את בנה אינה חייבת למול, אין בכך בכדי להפקיע אותה מהיותה בת ברית, וכמאן דמהילה דמיא. וכמו כן יש לומר גם לגבי יתר המצוות שהיא פטורה מהן, שעדיין היא נחשבת בעקרון כבת מצוות, אלא שאינה חייבת לקיימן בפועל.

ואולי יש לתלות שאלה זו במחלוקת הראשונים אם אשה יכולה לברך על מצוות עשה שהזמן גרמן. דעת ר"ת (ר"ה לג, א ד"ה הא) היא שאשה יכולה לברך על מצות שהזמן גרמא ולומר "וציונו" אע"פ שהיא אינה מצווה. ולעומתו, הרמב"ם סובר שאשה אינה יכולה לברך על מצוות אלו.

ועיין בריטב"א (עירובין צו, ב ד"ה) שנתן טעם לסברת ר"ת ור"י, שהתורה לא הפקיעה את הנשים ממצוות עשה שהזמן גרמן, אלא רק הקלה עליהן ופטרה אותן מן החיוב הגמור. אך אם הן רוצות לקיים מצוות אלו, הן יכולות לראות עצמן כמחוייבות ולברך 'וציונו'. וכעין זה כתב גם הר"ן (ר"ה סט) שהנשים הן בכלל המצוות שהזמן גרמן ויש להן שכר על כך, אלא ששכרן אינו גדול כשכר האנשים משום שלא נצטוו, ומשום כך הן יכולות לברך על המצוות.

לגברים (וזאת בגלל חולשתם של הגברים דיוקא), התורה לא הטילה עליהן מלכתחילה תפקידים פומביים וציבוריים בכל דבר שבקדושה.

ומכאן גם נגזרה ההלכה שאין ממנים אשה למלכה ולשופטת, וממילא היא אינה יכולה גם להעיד, משום שאף העדות בכלל מניעה זו. ויש להדגיש שמניעה זו אינו נובעת מחסרון בנאמנותן של הנשים, אלא משום שעדות ושפיטה הם חלק מהמימסד הציבורי שהגברים צריכים ליטול בו חלק פעיל ולא הנשים. ורק אם הצדדים הנידונים קיבלו אותה עליהם לשופטת היא רשאית לשפוט, אך אין בכוחה לכפות אותם לבוא לפניו לדין. וגם בימינו שאשה נוטלת חלק בכל מערכות החיים, איננו רואים בעין יפה מעורבות מוגזמת של נשים בחיים הפומביים, ובפרט כשהדבר בא על חשבון בניית ביתן וצניעותן.

ועיין במג"א (סי' תרי"ט ס"ק ה) שכתב שאשה אינה לובשת לבנים ביו"כ^פ, משום שאינה יכולה להידמות למלאכי השרת. וכן כתבו הפוסקים לענין עמידה ואמירת "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" בקול רם. אך אלו דברים שבנסתרות, ואנו אין לנו מושג בהם.

ויתכן שלא נאמרו הדברים אלא על רקע המציאות שבה הנשים ברובן לא קראו ולא שנו, ורמתן הרוחנית הכללית היתה נמוכה. ושמא גם המג"א יודה שאשה יראת שמים וידענית בתורה יתכן שיכולה להידמות למלאכים. ופוק חזי שנשים לובשות כיום לבן ביוהכ"פ ואין פוצה פה ומצפצף, וצ"ע. נמצא א"כ שאין האשה מקודשת פחות מהאיש ורק בעניינים ציבוריים אין לאשה מקום לבטא את קדושתה. אך כשהיא

ממדרגתו של האיש, משום שאין חילוק ביניהם בעצם השייכות למצוות אלא רק מצד החיוב בפועל. וראייתו, שהפוסקים שעוסקים בקדושת המצוות כמו "ואתם תהיו לי... וגוי קדוש", "ואנשי קודש תהיו לי", "כי עם קדוש אתה" מתייחסים לגברים ונשים כאחד.

ועדיין יש מקום לטענה שאשה קדושה פחות מאיש, שהרי היא אינה יכולה לצטרף לדבר שבקדושה.

ונלענ"ד שנשים אינן מצטרפות לדבר שבקדושה כי למדו זאת מ"עדה", ונשים הן קהל בפני עצמן, אך אין בכך כדי להעיד על קדושתה הפרטית של כל אשה בפני עצמה. ויש להדגיש שגם כשעשר נשים מתכנסות לבדן הן אינן מהוות מניין, כי התורה לא נתנה להן דין "קהל" לענין זה, אולם לא משום שהן אינן בנות קדושה. והטעם לכך שלא ניתן להם דין "קהל", כי כל עבודת ה' הציבורית הוטלה על האנשים ולא על הנשים. ולא מבעיא כשיש תערובת בינן לבין הגברים שהדבר פוגם בקדושה, אלא אפילו במקום שהנשים לבדן לא עליהן הוטלה עבודת ה' הציבורית, משום שיש לאשה תפקידים ביתיים ואין להטיל עליה עבודת ה' חוץ-ביתית.

וכבר בארנו בתשובה אחרת (עי' לעיל סי' ג) את המושג: "כל כבודה בת מלך פנימה", שהתורה לא ראתה בעין יפה את התבלטותה של האשה בתפקידים ציבוריים. ואמנם שם הדגשנו שמושג זה אינו מוחלט אלא עשוי להשתנות על פי תנאי החיים, ובדורנו יש לשקול את שילובה של האשה בחיים הציבוריים בזהירות הראויה. אולם היא הנותנת, מכיון שהצניעות יאה לנשים יחסית יותר מאשר

האישית, קודמת לאיש פרטי שאינו לומד תורה ורמתו התורנית נופלת ממנה, גם לדעת הסוברים שיש לו קדושה יתרה. משום שלא הקדושה קובעת לדין קדימה אלא הצורך קובע, והצורך באשה ידענית ויראת שמים גדול יותר מהצורך באיש בור ועם הארץ.

(ועיין באהלה של תורה ח"א בפתיחה, שכתבנו שיש שני דינים בלימוד תורה – המצוה האישית ללמוד תורה והמצוה הציבורית שהתורה תילמד בישראל. ואמנם אשה פטורה מהחלק האישי של מצוה יקרה זו, אך עדיין היא שייכת לחלק הציבורי שלה. וא"כ י"ל שאשה הלומדת תורה מוסיפה תורה בישראל ומעלה את רמתו הרוחנית.)

ויש לדייק מן הרמב"ם כדעתנו. הרמב"ם השמיט הלכה זו שאיש קודם לאשה להחיות, ותימה!

וכדי ליישב קושיא חמורה זו יש לומר כדברינו. לדעת הרמב"ם אין כאן הלכה עקרונית שאיש קודם לאשה, אלא שבדרך כלל זו המציאות, משום שבפועל האיש לומד תורה ומקיים מצוות יותר מאשה, ולכן הוא קודם. אך אם תימצא אשה ידענית המקיימת מצוות יותר מהאיש היא קודמת.

אח"כ מצאתי בשו"ת ציץ אליעזר (חי"ח סי' א) שאף הוא נקט שאשה המקיימת את מצוותיה בשלימות קודמת לאיש, אם הוא אינו מקיים בשלימות את כל המצוות המוטלות עליו. ומאחר ששיקול זה מחייב לבחון את הנתונים האישיים של האיש והאשה הנוגעים בדבר, הרמב"ם והשו"ע לא הביאו את דברי המשנה להלכה. וברוך שכינותי לדעתו הגדולה והרחבה. ואעפ"כ משנה לא זזה ממקומה בזכות דברים שנחדשו בה.

לעצמה היא מקודשת בעצם לא פחות מאשר האיש. ומניין המצוות הפחות שהיא חייבת בהן אינו מוריד מקדושתה העצמית.

ד. תורתה של האשה מול קדושת האיש

ובר מן דין, אפילו אם נאמר שאשה מקודשת פחות מאיש, הא קי"ל שממזר ת"ח קודם לכהן גדול עם הארץ, ומכאן יש ללמוד שהקדימה אינה נקבעת בהכרח על פי הקדושה אלא על פי הידע בתורה.

ואמנם כתבנו לעיל שלא מדובר בכל תלמיד חכם, אלא דווקא בת"ח שכל ישראל צריכים לו, ורק הוא קודם לכהן גדול. ואף על פי כן נראה להקיש ממשנה זו לענייננו, שאשה פרטית העולה על איש פרטי בלימוד תורה קודמת לו. שהרי משנה זו מעמידה כנגד אותו תלמיד חכם כלל ישראל דווקא את הכהן הגדול, שגם הוא ממלא תפקיד כלל ישראלי. והא גופא קמ"ל, שעם כל זה ת"ח קודם לו, כי לתורתו של החכם אין תחליף בעוד שלכהונה יש תחליף.

ובדומה לזה המשנה מעמידה מול הכהן הגדול את המלך. גם כאן שני האישים ממלאים תפקידים ציבוריים, והא קמ"ל שהמלך קודם משום שיש בו צורך גדול יותר לציבור מן הכהן הגדול, למרות שהכה"ג מקודש יותר מהמלך.

ואם כן ניתן להקיש מהציבור ליחיד, שאותה יחסיות בין תורה לקדושה שמצאנו באדם הנחוץ לציבור קיימת גם באדם הפרטי. כלומר, דין הקדימה בין החכם לכהן שנוהג במישור הציבורי מלמד על חשיבותה היחסית של התורה על הקדושה, והבדל יחסי זה נשמר גם במישור האישי. ולדוגמא, אשה פרטית שזכתה לקנות חלק גדול בתורה בזכות רמתה

מסקנה

והתורנית, הרי הוא קודם לה שכן "גדול המצווה ועושה ממי שאינו מצווה ועושה". אך במקום שהאשה עולה על האיש בלימוד התורה ובקיום המצוות, נראה שהיא קודמת לו.

חשיבותו של האיש וקדושתו היתרה שמכוחם הוא זוכה לדין קדימה על האשה אינם מוחלטים. כל עוד מדובר באיש ואשה השווים זה לזה ברמתם הדתית

סימן עה

שינוי בצדקה

- ראשי פרקים
שאלה
א. שיטת ר"ת והר"י מיגאש
ב. באלו עניינים מדובר במשנה?
- ג. שינוי מדעת התורמים
ד. מחלוקת הרא"ש והרשב"א
ה. קנין העני בהעברה בנקאית מסקנה

* * *

שאלה

מלכתחילה. ולא זו בלבד שיותר לשנות מקופה לתמחוי ולהיפך שהן מטרות דומות, אלא שבני העיר רשאים לשנות את הצדקה מייעודה המקורי לצרכים אחרים לגמרי ככל שירצו. ואע"פ שהכספים נגבו מלכתחילה למטרת צדקה מסויימת, הרשות נתונה בידי בני העיר לשנות מדעתם של התורמים, לפי שהם נותנים על דעת בני העיר.

ובתוס' (שם ד"ה ולשנותה) הביא את דעת ר"ת שבני העיר רשאים לשנות את הצדקה מייעודה המקורי אפילו לדבר הרשות. ולדוגמא, ר"ת התיר להשתמש במעות הקופה כדי לשלם את שכרם של שומרי העיר.

והתוס' הקשו על כך מן הגמרא בערכין

(ו, א):

האומר סלע זו לצדקה, עד שלא באת ליד הגבאי מותר לשנותה, משבאתה ליד גבאי אסור לשנותה.

לצורך ילדה חולה במחלה ממארת נאסף כסף. חלקו ניתן לילדה. היא הבריאה ונשאר סכום נכבד. לאחר מכן מתה הילדה לפתע. חלק מהכסף הוצא לשם אחזקת סניפי בנ"ע בצפון אמריקה. המחזיקים בכסף רוצים להשתמש ביתרה למטרות עליה ארצה. התורמים דורשים שהכסף יועבר לחולים דומים. והמשפחה רוצה להקים סניף בנ"ע ע"ש הילדה.

למה ליעד את הכסף?

א. שיטת ר"ת והר"י מיגאש

עצם האפשרות לשנות כספי צדקה מייעודם המקורי נזכרה כבר במסכת בבא בתרא (ה, ב):

ורשאים בני העיר לעשות קופה תמחוי ותמחוי קופה ולשנותה לכל מה שירצו. הרי שיש אפשרות להוציא כספי צדקה למטרות אחרות מן המטרה שנקבעה